

Бушина Ю.І.

*студентка IV курсу факультету правової політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»*

МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДИХ СПЕЦІАЛІСТІВ В УКРАЇНІ

Сучасна ситуація у сфері праці і зайнятості є дуже складною і суперечливою для української молоді. Багато молодих людей отримали нові можливості щодо самореалізації, підвищення свого життєвого рівня. Однак через послаблення державного контролю за працевлаштуванням молоді, скорочення робочих місць, відсутність програм соціального захисту загострилася незахищеність молоді на ринку праці, з'явилися нові проблеми щодо її працевлаштування, реальним стало молодіжне безробіття. Проблема молоді постає особливо гостро тому, що молоде покоління найменше інтегроване в соціальні зв'язки, виявляє найменше стійкості у поглядах і поведінці. Загострюється проблема молоді, зазвичай, під час кризових періодів розвитку суспільства.

Питання забезпечення зайнятості молоді є важливим для суспільства і держави, тому визначає особливі завдання для правового регулювання в цій сфері. Невирішені проблеми працевлаштування молоді призводять до відсутності кваліфікаційного кадрового потенціалу в країні, підвищення рівня незайнятості, злочинності серед молоді, зростання безробіття та зниження рівня життя.

Організаційно-правові проблеми працевлаштування та зайнятості молоді є предметом дослідження таких вчених: О. М. Ярошенко, Ю. М. Щотова, І. В. Хохрякова, О.Ю.Федорук, М. Ф. Головатий, Д. В. Солдаткін, О.О. Юшкевич та інша.

Молодь – це соціально-демографічна група суспільства, що перебуває в стадії трудового й соціального самовизначення й володіє рядом специфічних ознак, що відрізняють її від громадян іншого віку. Робота – це основа, на якій будується матеріальний добробут сьогодення у переважної більшості молоді. Збільшення чисельності безробітних серед

молодих людей, їх незатребуваність на ринку праці обумовлюється низкою об'єктивних причин [3, с. 67]:

- зростанням загальної чисельності безробітних;
- у зв'язку з нинішнім та майбутнім банкрутством значної частини підприємств;
- відсутністю у молодих людей достатнього досвіду, у зв'язку з чим їх в останню чергу приймають на роботу за наявності вакантних посад, і першими звільняють при зниженні обсягів виробництва;
- зростання числа безробітних серед молоді пов'язаний з невідповідністю їх професійної підготовки вимогам ринку праці і недостатньо розвиненою профорієнтаційної роботи з молоддю;
- підготовка кадрів далеко не завжди відповідає об'єктивно існуючій потребі в кадрах та наявності робочих місць ;
- незатребуваність молодих людей на ринку праці пов'язана з тим, що значна частина безробітної молоді прагне отримати роботу, відповідну своїй підготовці і високо оплачувану, але не отримує такої, тобто через невідповідність попиту і пропозиції робочої сили.

Здійснюючи аналіз молодіжного ринку праці в Україні, вчені дійшли висновку, що йому притаманні такі риси [1, с. 34]:

- низький рівень поінформованості абітурієнтів, студентів та випускників шкіл про стан і динаміку ринку праці та попит на конкретні спеціальності;
- вибір «престижних» спеціальностей без урахування реальних можливостей працевлаштуватися після закінчення навчання.

Для усунення проблеми працевлаштування молодих спеціалістів в Україні потрібно впровадження наступних заходів та нововведень, які покликані допомогти подолати ряд наявних проблем.

По–перше, будь-які зміни в країні що стосуються соціальної сфери в першу чергу залежать від того, яку політику проводить держава в цьому напрямку і наскільки ефективно законодавче регулювання з її боку. Тому політика підтримки молоді в пошуку першого робочого місця з боку держави є не лише необхідним елементом, але і обов'язковим.

По–друге, важливою постає проблема відсутності елемента що забезпечує взаємозв'язок між ВНЗ та безпосередньо роботодавцями. ВНЗ надає освітні послуги, але на сьогодні не несе відповідальності за можливість застосування отриманих знань на практиці. Таким елементом може бути створення на базі вищих навчальних закладів окремого

підрозділу з питань працевлаштування випускників. Такий досвід вже мають деякі вищі навчальні заклади в Україні, фахівці відзначають результативність такої моделі співпраці із роботодавцями.

Наступним важливим завданням яке необхідно вирішити є наявність невідповідності між кількістю випускників та обсягів пропозиції робочих місць щорічно лише поглиблює і без того складну ситуацію на ринку праці. Ця проблема може бути вирішена лише на загальнодержавному рівні шляхом регулювання державою зайнятості населення на етапі вступної компанії. Так, на основі довгострокового прогнозу стосовно майбутньої економічної ситуації в країні, перспективні галузі розвитку, сучасні світові тенденції у співставленні із прогнозними показниками народжуваності та смертності, зміни вікової структури населення тощо, може бути розроблена певна межа для ВУЗів по кількості набору студентів та їх розподіл за спеціальностями [4, с. 205].

На сьогодні, важливим також є питання профорієнтації. Так, як відповідальність за працевлаштування ВУЗ на себе не бере, то цей тягар лягає на плечі самого студента. В процесі вибору спеціальності, а відтак і майбутньої кар'єри, молода людина, на жаль, є недостатньо проінформованою про стан ринку праці та попиту на спеціалістів різних напрямків і тому не може зробити свідомий вибір, а зазвичай спирається на престижність професії, поради батьків та друзів. Цю ситуацію можна виправити якісно проведеною профорієнтаційною роботою, яка в розвинених країнах включає в себе не лише інформативну діяльність, а і роботу зі студентами направлену на розкриття їх потенціалу в різних сферах трудової діяльності, їх талантів та здібностей. З цією метою доцільним може бути створення незалежного від ВУЗів профорієнтаційного центру, основою діяльності якого є робота із старшокласниками.

Основні напрями політики боротьби з безробіттям такі: оптимізація зайнятості, розвиток підприємництва, сприяння посиленню здатності працівників до адаптації, забезпечення рівних можливостей на ринку праці. На перший план слід висувати активні програми політики зайнятості (професійна підготовка, дотації підприємцям, що зобов'язуються підтримувати певний рівень зайнятості, фінансова допомога безробітним, бажаючим відкритим власну справу, створення робочих місць для молоді тощо) [2, с. 132].

Основні напрями вирішення проблем безробіття мають включати:

- поступове створення відповідних економічних умов та подальше розроблення нормативно-правової бази щодо вторинної зайнятості студентів та учнів у вільний від навчання час;
- удосконалення механізму соціально-правового захисту молоді, якій надається перше робоче місце випускників вищих і середніх професійно-технічних навчальних закладів;
- сприяння створенню нових робочих місць для молоді;
- забезпечення створення та підтримки діяльності мережі центрів зайнятості та працевлаштування молоді.

Таким чином, завдяки комплексному застосуванню вищенаведених заходів можливе подолання ряду проблем, що стосуються працевлаштування молоді. Без вирішення цих проблем суспільство не зможе пропорційно розвиватись, адже саме молодь є основою майбутнього трудового потенціалу країни, а її соціальна незахищеність зумовлює гостру необхідність перебудови сформованої системи підготовки фахівців.

Література

1. Кір'ян Т., Савченко В., Колєшня Л. Методичні рекомендації щодо визначення обсягів підготовки фахівців з вищою освітою у навчальних закладах за напрямами та спеціальностями. – К.: Соцінформ, 2004. – 56 с.
2. Кравченко В. Л. Сучасні тенденції розвитку молодіжного сегменту ринку праці України / В. Л. Кравченко // Соціальні пріоритети ринку праці в умовах структурної модернізації економіки. – К., 2006. – Т. 2. – 429 с.
3. Оверковський Б. Молодіжне безробіття: міжнародний досвід та національні особливості // Профспілки України. – 2005. – № 2. – 285 с.
4. Ярошенко О. М. Проблеми та перспективи правового регулювання зайнятості та праці молоді / О. М. Ярошенко // Вісник Академії правових наук України. – 2004. – № 4. – 389 с.